

Onderwerp Kaders aanpak ondermijnende criminaliteit 2023 en verder
Ter informatie
Steller R.J. Bakker

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 5113 Bijlage(n) -

Ons kenmerk

Datum

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 14 september jl. hebben de heren prof. dr. Pieter Tops en dr. Edward van der Torre uw raad een toelichting gegeven op hun recent verschenen rapport ‘*Groningse praktijken – Een analyse van (de gemeentelijke aanpak van) ondermijning in de gemeente Groningen*’ (brief van 8 maart 2022 met kenmerk 123208-2022). Dit rapport laat zien dat we in Groningen voor een stevige opgave staan in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Met ons veiligheidsbeleid willen we ervoor zorgen dat Groningen een aangename, levendige en bovenal veilige gemeente is en blijft. Ondermijnende criminaliteit op lokaal niveau vormt één van de grootste bedreigingen voor een eerlijke en rechtvaardige Groningse samenleving.

De aanbevelingen van Tops en Van der Torre en de urgentie van de aanpak van ondermijning hebben daarom een belangrijke plaats gekregen in het coalitieakkoord 2022-2026. De coalitie investeert de komende jaren extra in bestrijding van ondermijnende criminaliteit, zoals witwassen, mensenhandel en arbeidsuitbuiting: “De vermenging van de onderwereld met de bovenwereld is een zeer zorgwekkende ontwikkeling, die onze rechtsstaat in de kern bedreigt, ook hier in Groningen. Ondermijning is ook zeer schadelijk voor ons economisch klimaat. Samen met ondernemers en inwoners willen wij werken aan de bestrijding van ondermijning en andere vormen van criminaliteit, zoals cybercrime en drugsgelateerde criminaliteit.” De intensiveringen in de concept gemeentebegroting 2023 (á 941 duizend euro) stellen ons in staat onze aanpak van ondermijnende criminaliteit krachtig te versterken.

Wij hebben ons de afgelopen periode georiënteerd op de vraag hoe we uitvoering willen geven aan de opgave die we voor ons zien. We schetsen in deze brief de kaders van onze aanpak, uitgewerkt in drie sporen. Deze kaders werken we uit in een concreet uitvoeringsplan dat we later aan uw raad ter informatie zullen aanbieden.

Spoor 1: We vergroten de bewustwording in onze gemeente en versterken het zicht op signalen van ondermijning

Als je kijkt, weet je dan ook wat je ziet? En weet je ook hoe te handelen?

Deze vragen staan centraal in bewustwordingsbijeenkomsten die we samen met het RIEC Noord-Nederland organiseren voor medewerkers van de gemeente en WIJ Groningen die werkzaam zijn in functies waarin herkenning van signalen van ondermijning en weten hoe te handelen belangrijk zijn.

Een voorbeeld van een activiteit van dit spoor is de inzet van de ondermijningscontainer. In deze container kunnen medewerkers onder deskundige leiding ervaren hoe drugs worden geproduceerd, welke geuren daarbij vrijkomen en welke gevaren hieraan kleven. Het belang van dit onderwerp en de focus op het thema drugs volgen niet alleen uit het onderzoek van Tops en Van der Torre maar ook uit het rioolwateronderzoek dat KWR heeft uitgevoerd in onze gemeente in maart van dit jaar.

Bewustwording van de gevaren van ondermijnende criminaliteit en het herkennen van signalen is een thema dat we breder oppakken dan alleen met de professionals van onze eigen organisatie. We richten ons tevens op bewoners van wijken en dorpen omdat juist zij vaak heel goed weten wat er in hun buurt speelt. Daarnaast bouwen we een netwerk op met bijvoorbeeld ondernemers- en brancheorganisaties, woningcorporaties en andere relevante partijen. Dit doen we omdat we samen sterker staan tegen ondermijnende criminaliteit.

Spoor 2: Aanpakken!

Dit spoor bestaat uit verschillende onderwerpen die we in projectvorm oppakken. De basis hiervoor is voor een deel al gelegd door intern en met ketenpartners voorwerk te doen waardoor we snel aan de slag kunnen.

Intensiveren Bibob-toetsing

De 'Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur' is een krachtig instrument dat de overheid in staat stelt de integriteit van (rechts-)personen te beoordelen die met de overheid een relatie willen aangaan, bijvoorbeeld met de aanvraag van een vergunning of een vastgoedtransactie. We onderzoeken de mogelijkheden om deze wet toe te passen op die onderdelen waarop dat mogelijk is maar we daar nu nog geen gebruik van maken, nl. bij aanbestedingen, subsidieverlening en milieuvergunningen. Waar nodig passen we ons Bibob-beleid aan.

Vitale binnenstad

Waar zien we vormen van ondermijning en verloedering in onze binnenstad? We brengen signalen hiervan in beeld met gebruikmaking van data en kennis van professionals en maken zo een 'foto' van onze binnenstad gezien door een ondermijningsbril. Op basis hiervan ontwikkelen we een integrale gebiedsgerichte strategie voor de aanpak van ondermijning in de binnenstad.

Vol gas met de Pandenbrigade

Sinds maart van dit jaar werken we in onze gemeente met een Pandenbrigade. De

Volgvel 2

basis voor het ontstaan van de Pandenbrigade ligt in een motie van uw raad van 7 juli 2021. De Pandenbrigade bestaat uit twee medewerkers inspectie, een brandweerman en een juriste. Tijdens de bijeenkomst zijn aan u de resultaten gepresenteerd van de in het eerste half jaar uitgevoerde inspecties. De resultaten zijn verontrustend: bij (vrijwel) alle gecontroleerde panden zijn misstanden geconstateerd op het gebied van brandveiligheid, de werkelijke situatie ten opzichte van die zoals vergund en de wijze van gebruik en bewoning. Alle reden om vol gas door te gaan met de Pandenbrigade en de capaciteit van de Pandenbrigade uit te breiden. Een daartoe strekkend voorstel leggen wij u voor in december.

Om de misstanden die de Pandenbrigade aantreft doeltreffender aan te kunnen pakken komen wij in december tevens bij u met een voorstel voor de introductie van de bestuurlijke boete in de Huisvestingsverordening. Een boete treft de overtreder in zijn portemonnee. De verplichting om een onrechtmatige situatie ongedaan te maken blijft ook na invoering van de bestuurlijke boete gewoon bestaan en wordt afgedwongen met dwangsommen.

Ondermijning weren in het buitengebied

We weten dat criminelen voor bepaalde activiteiten een sterke voorkeur hebben voor locaties buitenaf, in een dunbevolkte omgeving waar ze ongestoord hun gang kunnen gaan. Vooral voor de productie van (synthetische) drugs zijn dit soort locaties in trek. Dit jaar zijn er in Noord Nederland al meerdere productielocaties ontdekt. Alle reden om ook in onze omgeving maatregelen te nemen die criminelen verhinderen dit soort activiteiten te ontplooiën.

Tegengaan van ondermijning op bedrijventerreinen

Tops en Van der Torre presenteren in hun rapport constatering op bedrijventerreinen die vragen oproepen over de activiteiten die daar plaatsvinden. Die vragen dienen te worden beantwoord. Samen met het Platform Veilig Ondernemen van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid gaan we aan de slag om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. Dat doen we in een publiek private samenwerking met ketenpartners, ondernemers en bedrijvenverenigingen.

Bestuurlijke controles – het hele jaar door

Laten zien dat we de naleving van regels belangrijk vinden en dat we als één overheid optreden. Dat zijn de belangrijkste doelen die we nastreven bij het uitvoeren van bestuurlijke controles. Met partners als politie, Belastingdienst, Nederlandse Arbeidsinspectie en Douane plannen we controles in branches en gebieden die gevoelig zijn voor ondermijnende criminaliteit. Het RIEC-convenant biedt de basis voor deze samenwerking. We intensiveren de samenwerking met de politie bij de controle van horecabedrijven en gaan na hoe we steviger grip kunnen krijgen op horecagelegenheden ten aanzien waarvan vermoedens bestaan van illegale praktijken.

Barrières tegen zorgfraude

We weten dat de zorg zich leent als verdienmodel voor criminelen omdat er veel geld in omgaat en gericht is op kwetsbare mensen die in een afhankelijke positie verkeren. We onderzoeken in hoeverre we in preventieve zin voldoende barrières hebben opgebouwd om misbruik te voorkomen en of de Wet Bibob hierin een zinvolle toevoeging kan zijn.

Bestrijden van ondermijning in de nieuwe, meerjarige wijkenaanpak

Het zou niet zo mogen zijn dat de wijk waarin je opgroeit - de plaats waar je wordt geboren, kind en puber bent - je verdere levenspad bepaalt. In de noordelijke stadswijken is leefbaarheid, bestaanszekerheid en veiligheid niet altijd vanzelfsprekend. Sterker nog, criminelen richten zich graag op mensen in kwetsbare omstandigheden. Mensen met schulden, jongeren die willen meedoen: ze worden verleid door het snelle geld van de onderwereld. Vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid investeren we samen met het Rijk in het vergroten van veiligheid in kwetsbare gebieden. Eén van de concrete projecten die we starten is Preventie met Gezag. We willen voorkomen dat jongeren starten of afglijden in de ondermijnende criminaliteit.

De uitvoering van deze projecten doen we niet alleen samen met onze ketenpartners. We betrekken waar mogelijk bewoners en ondernemers teneinde samen op te trekken tegen criminelen.

Spoor 3: Regionale samenwerking

De analyse van Tops en Van der Torre leert ons dat we ook als regio voor een belangrijke opgave staan bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Regionale samenwerking is een noodzakelijke voorwaarde om hierin succesvol te kunnen zijn. Samenwerking lukt alleen als we hier gezamenlijk kwantitatief en kwalitatief voldoende personele capaciteit voor inzetten. In het burgemeestersoverleg van juni van dit jaar hebben we als Groninger burgemeesters afgesproken hier samen de schouders onder te zetten. We zoeken met elkaar de samenwerking rond vier clusters van onderwerpen:

1. De 'Groningse norm'
We formuleren een gezamenlijke Groningse norm in de aanpak van ondermijning. Hierin formuleren we als gemeenten, aangevuld met de provincie, onze ambities voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en het basisniveau dat hiervoor nodig is. Het gaat bijvoorbeeld om interne weerbaarheid van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie, informatiehuishouding en het bestuurlijk instrumentarium. Dit vormt de basis voor de 'Groningse norm': zo doen wij dat in Groningen.
2. Regionaal interventieteam
We starten met de ontwikkeling van een regionaal opererend en flexibel inzetbaar interventieteam. Dit team krijgt als opdracht om samen met ketenpartners in de gehele provincie bestuurlijke controles te organiseren op thema's, in branches en/of specifieke gebieden.
3. Samenwerking en samenhang in beleid en uitvoering
Lokale wetgeving en beleid die als barrières dienen om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan stemmen we op elkaar af. Het harmoniëren van regelgeving en beleid draagt niet alleen bij aan een efficiënt functionerend interventieteam maar draagt ook eenheid uit in onze normstelling. Specifiek voor de Wet Bibob - een krachtig instrument dat om specifieke deskundigheid vraagt - is ons streven deze wet zoveel mogelijk centraal uit te voeren voor alle

Volgvel 4

Groninger gemeenten.

4. Aanvullend onderzoek regionaal ondermijningsbeeld
'Groningse praktijken' is een onderzoek dat in hoofdzaak was gericht op de gemeente Groningen. Om een completer beeld te krijgen van onze provincie als geheel hebben we Tops en Van der Torre gevraagd om voor onze gehele regio een ondermijningsbeeld op te stellen. De uitkomsten van het onderzoek worden aan de gezamenlijke raden gepresenteerd.

In de hiervoor weergegeven sporen geven we aan welke acties we ondernemen om ondermijnende criminaliteit in onze gemeente en provincie tegen te gaan. Na vaststelling van de begroting 2023 en het op sterkte brengen van onze capaciteit gaan we hier snel mee aan de slag. Wij houden u van de voortgang op de hoogte.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda